

MAAVANEMA KORRALDUS

Pärnu maakonnaga piirneva mereala
maakonnaplaneeringu kehtestamine

17.aprill.2017 nr 1-1/17/152

Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringuga (edaspidi mereplaneering) on haaratud ca 2600 km² suurune mereala. Sellest moodustab 81% Eesti Vabariigi sisemeri ja 19 % territoriaalmeri.

Mereplaneering lähtub koostamise ajal kehtinud Euroopa Liidu ja Eesti Vabariigi arengudokumentidest, sh üleriigiline planeering Eesti 2030+, Eesti merenduspoliitika 2012-2020, Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi 2014-2020 rakenduskava, Eesti kalanduse strateegia 2014-2020. Samuti on arvestatud ÜRO mereõiguse konventsiooni ning Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiviga 2014/89/EL.

Üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ kohaselt on mereala planeerimise aluseks integreeritud lähenemine. Erinevate valdkondade huvid peavad olema mere- ja rannaalade kasutamisel tasakaalustatud. Tähtis on saavutada tõhus ja kestlik merealade kasutamine ning mõistlik tasakaal vaba aja kasutuse, turismi, veekogude kaitse, riigikaitse ja majandustegevuse vahel. Riigi rahvusvahelise konkurentsivõime üheks põhiteguriks olev reisi-, kauba- ja väikesadamate võrgustik peab toimima tulusalt ning olema muu taristuga hästi ühendatud. Väikesadamate arendamisel on otstarbekas ühitada erinevad kasutusotstarbed (kalandus, turism, rekreatsioon jne). Meretuulikuparke saab kavandada maakonnaplaneeringute kaudu, tagades parkide piisava kauguse väikesaartest, säilitades muinsus- ja looduskaitsealised väärtused, liikide rändekoridorid ja elupaigad, arvestades riigikaitse huvidega.

Mereplaneeringuga on määratud Pärnu maakonnaga piirneval merealal mereruumi kasutus, mis arvestab tasakaalustatult merel esinevaid erinevaid huve ja ruumilise arengu vajadusi. Mereplaneeringu ajahorisondiks on aasta 2030+. Planeeringus sätestatud tegevusi jätkatakse ka pärast aastat 2030, millele viitab aastaarvule lisatud „+“.

Mereplaneeringus käsitletud valdkonnad on kalandus, vesiviljelus, meretransport (laevandus, sadamad, taliteed ja jäärajad) ja sellega seotud taristu, puhkemajandus ja turism (avalikult kasutatav rannaala, purjetamine, mittemotoriseeritud mereturism ja meresport, veemotosport ja jetisõit, kaitstavad loodusobjektid), kultuuriväärtused ja merearheoloogia (Kihnu kultuuriruum ja Kihnu Väina Merepark), taastuvenergeetika, kaadamisalad, meretranspordiväline taristu, riigikaitse ja mereohutus. Iga valdkonna kohta on toodud põhimõtted, mida peab järgima edaspidisel arendustegevusel, hoonestusloa menetlemisel, mõjude hindamisel ja teiste tegevuste kavandamisel merealal. Näidatud on funktsionaalsed seosed maismaa ja mere vahel. Formuleeritud on ettepanekud õigusaktide muudatusteks, et kohalikele omavalitsustele tulevikus laieneks õigus tegutsemiseks rannast ühe meremiili kaugusel (tuuleenergeetika arendamisel kuni 12 km) merealal ning mereplaneeringu elluviimiseks vajalikud tegevused.

Mereplaneeringu koostamise käigus analüüsiti rahvusvahelisi trende, riigi strateegilisi dokumente ja kaaluti erinevaid arengutsenaariumeid. Arvestati ka kohalike omavalitsuste strateegiliste dokumentidega. Erinevate valdkondade integreerimise tulemusel leiti tegevustele ja objektidele parimad võimalikud asukohad, arvestades seejuures majanduslikke, sotsiaalseid ja looduskeskkonnale avalduvaid mõjusid.

Planeeringulahendus tugineb keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH)

aruandele, mis sisaldab mereplaneeringus kavandatud tegevustega kaasnevaid keskkonnavaliseid, sotsiaalseid, kultuurilisi ja majanduslikke kaalutlusi ning meetmeid olulise negatiivse keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks. KSH käigus ei tuvastatud riigipiiri ülest keskkonnamõju. Läti Vabariiki on vastavalt keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) nõuetele mereplaneeringu ja selle KSH koostamisest informeeritud.

Mereplaneering koosneb seletuskirjast ja kahest joonisest.

Seletuskirjas on toodud mereala ruumilise planeerimise raamistik ja planeeringulahenduse meetodilised alused, selgitatud ja põhjendatud planeeringulahendust valdkondade kaupa.

Joonised: 1) Põhijoonis, mõõtkavas 1:100000, millel on nähtav kogu planeeringuala;

2) Joonis Pärnu lahe kohta mõõtkavas 1:25000. Mereplaneeringu juurde kuulub:

„Olemasoleva olukorra analüüs. Planeeringulahenduse kujunemine. Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruanne“.

Mereplaneeringu koostamine algatati Vabariigi Valitsuse 11.10.2012 korraldusega nr 441 „Maakonnaplaneeringute algatamine Hiiu ja Pärnu maakonnaga piirnevatel merealadel“. Sellega tehti Pärnu maavanemale ülesandeks territoriaalmere välispiirini mereplaneeringu ning selle KSH koostamise korraldamine. Mereplaneeringu KSH algatas Pärnu maavanem 19.10.2012 korraldusega nr 551.

Mereplaneeringu osapooled on Pärnu Maavalitsus ning riigihanke tulemusena valitud planeeringukonsultant ja KSH läbiviija Hendrikson & Ko OÜ. Planeering on koostatud koostöös riigiasutustega, kelle valitsemisalas olevaid küsimusi mereplaneering käsitleb, mereäärsete kohalike omavalitsuste ning Lääne ja Hiiu maavalitsustega. Samuti koostöös erinevate huvigruppide esindajatega – kutselised kalurid, harrastuskalurid, ettevõtjad, tuuleenergeetika arendajad, merespordiharrastajad, looduskaitse organisatsioonid jt vabaühendused. Mereplaneeringu koostamisel ja KSH läbiviimisel osalesid ka Tartu Ülikooli Eesti Mereinstituudi eksperdid.

Kogu mereplaneeringu koostamise perioodil korraldati erinevatel teemadel töökoosolekuid, kuhu kaasati huvigruppide esindajad, et välja töötada võimalikult laiapõhjaline ja osapooli arvestav planeeringulahendus.

Kuna mereplaneeringut koostati Eestis esmakordselt, siis erinevate valdkondade huve rahuldava ja tasakaalustatud planeeringulahenduse saamiseks moodustas maavanem koostöökoogu, kus osalesid merega seotud riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, teadusasutuste ning ettevõtete esindajad.

Avalikkusele suunatud tutvustused ja arutelud mereplaneeringu koostamise ajal viidi läbi vastavuses planeerimisseaduses sätestatud nõuetega ning igapähe oli neil võimalik osaleda. Teave mereplaneeringu avalike väljapanekute ja arutelude kohta oli kättesaadav Pärnu Maavalitsuse veebilehel. Kõikidest planeeringu koostamise etappidest teavitas maavanem avalikkust ajalehes Pärnu Postimees. Kohe mereplaneeringu algusetapis tehti planeeringuportaali, kus kajastati planeeringu koostamisega seotud materjalid.

Mereplaneeringu lähteseisukohtade ja KSH programmi avalik väljapanek toimus 13.-27.05.2013. Avalikke arutelusid viidi läbi viis: Häädemeestel, Pärnus, Kihnus, Audrus ja Tõstamaal (5.-7.06.2013).

Mereplaneeringu eskiislahendusi tutvustati kolmel korral. Esimese eskiisi avalik väljapanek toimus 19.-27.11.2013. Avalikud arutelud viidi läbi Tahkurannas, Tõstamaal ja Pärnus (5.-6.12.2013).

Teise eskiislahenduse avalik väljapanek toimus 16.-23.04.2014, avalikud arutelud viidi läbi Tahkurannas, Pärnus, Varblas ja Kihnus (28.-29.04.2014). Kolmanda eskiislahenduse avalik väljapanek toimus 21.-29.10.2014, avalikud arutelud viidi läbi Häädemeestel ja Audrus (04.11.2014).

Ühe keerulisema küsimuse – tuuleenergeetika mõju kaladele ja kalandusele, laiapõhjaliseks arutamiseks toimus 27.10.2014 täiendav koosolek, milles osalesid seotud osapoolte ja huvigruppide esindajad.

Mereplaneeringu on kooskõlastanud enne selle vastuvõtmist kõik Siseministeeriumi poolt määratud riigiasutused: Keskkonnaministeerium, Kaitseministeerium, Siseministeerium, Põllumajandusministeerium, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Lennuamet, Veeteede Amet, Muinsuskaitseamet, Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioon, Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeamet, samuti merealaga piirnevad naabermaavalitsused – Lääne Maavalitsus ja Saare Maavalitsus. Planeeringulahenduse kooskõla riigi huvidega kinnitavad riigiasutustelt saadud kooskõlastused.

Samuti on mereplaneeringu kooskõlastanud Pärnu Linnavolikogu, Sindi Linnavolikogu, Are Vallavolikogu, Audru Vallavolikogu, Halinga Vallavolikogu, Koonga Vallavolikogu, Paikuse Vallavolikogu, Saarde Vallavolikogu, Sauga Vallavolikogu, Surju Vallavolikogu, Tootsi Vallavolikogu, Tori Vallavolikogu, Tõstamaa Vallavalitsus, Varbla Vallavolikogu, Väandra Vallavolikogu, Väandra Alevivolikogu.

Häädemeeste Vallavolikogu 02.04.2015 otsusega nr 13 kooskõlastas mereplaneeringu tingimusega, et elektrituulikuid ei kavandata mandrile lähemale kui 15 km. Vallavolikogu ei toonud otsuses välja kooskõlastamise tingimuse seadmisel mereplaneeringu vastuolu seaduse, seaduse alusel kehtestatud õigusaktiga ega ka mistahes kehtestatud planeeringuga, mistõttu maavanem luges planeeringu vastavalt PlanS § 17 lg-le 4 kooskõlastatuks.

Mereplaneeringu jätsid kooskõlastamata Tahkuranna ja Kihnu vallavolikogud. Tahkuranna Vallavolikogu 30.04.2015 otsuses nr 25 leidis, et planeeringulahendus ei välista olukorda, kus üks tegevus (tuulikupargid) merekeskkonnas võib häirida teiste kasutajate (kalandus) huve. Kuna otsuses ei toodud välja mereplaneeringu vastuolu seaduse, seaduse alusel kehtestatud õigusaktiga ega ka kehtestatud planeeringuga, siis luges maavanem mereplaneeringu kooskõlastatuks vastavalt PlanS § 17 lg-le 4.

Kihnu Vallavolikogu 13.04.2015 otsuses nr 12 ei pidanud Liivi lahes näidatud tuuleenergeetika võimaliku arenduspiirkonna kaugust 10 km Kihnu saarest põhjendatuks ning tegi ettepaneku selle piiri nihutamiseks 12 km kaugusele. Kihnu Vallavolikogu leidis, et mereplaneering ei vasta PlanS § 2 lg-le 2. Maavanem vastuskirjas Kihnu vallale selgitas, et planeeringulahendus on põhjendatud, tasakaalustatud ega kahjusta Kihnu valla huve. Rahandusministeerium asus 30.01.2017 järelevalve kirjas seisukohale, et mereplaneering on kooskõlastatud vastavalt PlanS § 17 lg-le 4.

Maavanem võttis mereplaneeringu vastu 14.09.2015 korraldusega nr 1-1/15/409 ning suunas selle avalikule väljapanekule. Mereplaneeringu ja KSH aruande avalik väljapanek toimus 5.10-23.11.2015, selle käigus esitasid ettepanekuid ja vastuväiteid seitse isikut. Vastuväited puudutasid eelkõige planeeringus sätestatud tuuleenergeetika võimaliku arenduspiirkonna asukohta ning tuulikuparkide arendamiseks sätestatud tingimusi. Mereplaneeringu avalik arutelu toimus 10.12.2015 Pärnu Keskraamatukogus. Sellel saavutati kokkulepe vastuväidete esitajate Hans Solli ja Endrik Tõnsbergiga. Tahkuranna Vallavalitsus ja Kihnu Vallavalitsus, samuti MTÜ Eesti Ornitoloogiaühingu ja MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu esindajad ning Enno Kaare kinnitasid, et nad jäävad esitatud vastuväidete juurde. Maavanem 06.05.2016 kirjaga nr 6-1/16/1113-1 esitas mereplaneeringu materjalid ja menetluskohandused Rahandusministeeriumile järelevalve teostamiseks ning seisukoha võtmiseks planeeringu avalikustamisel arvestamata jäänud vastuväidete osas.

Mereplaneeringu KSH aruande kiitis keskkonnaminister heaks Keskkonnaministeeriumi 03.05.2016 kirjaga nr 7-15/16/960-4. Keskkonnaministeerium oli seisukohal, et KSH aruandes on kirjeldatud planeeringu eesmärki ja KSH ulatust, nimetatud ja selgitatud planeeringu elluviimisega eeldatavalt kaasnev keskkonnamõju, sealhulgas mõju inimese tervisele ning Natura 2000 aladele. KSH aruanne annab piisavalt teavet Pärnumaa mereplaneeringu elluviimisega eeldatavalt kaasneva keskkonnamõju kohta ning on sisult piisav planeeringu kehtestamise üle otsustamiseks. KSH aruanne vastab heakskiidetud KSH programmile.

Planeeringujärelevalve tulemusena andis riigihalduse minister Rahandusministeeriumi 30.01.2017 kirjas nr 15-2/07275-6 „Pärnu maakonnaga piirneva mereala planeeringu järelevalvest“ seisukoha, milles tegi ettepaneku mereplaneeringu täpsustamiseks ja täiendamiseks. Riigihalduse minister leidis, et Pärnumaa mereplaneering on kooskõlas üleriigilise planeeringuga Eesti 2030+. Samas kirjas on esitatud ülevaade järelevalve

teostamise käigus tehtud toimingutest, antud hinnang planeeringu menetluse nõuetele, planeeringu sisu kehtivale õigusele ja mereplaneeringu üleriigilisele planeeringule vastavuse kohta. Välja on toodud märkused mereplaneeringu lahenduse kohta ning antud seisukohad arvestamata jäänud vastuväidete kohta. Mereplaneeringul on Kihnu valla kooskõlastus kuna planeering ei ole vastuolus PlanS § 2 lg-ga 2 osas, mis puudutab tuulikuparkide arenduspiirkonna kauguse määramist rannikust. Mereplaneeringu menetluses on õigesti kohaldatud PlanS § 17 sätetatut ja planeering ei ole vastuolus kooskõlastamata jätmisel viidatud õigusaktidega.

Järelevalve käigus toimus 29.02.2016 vaidlevate poolte, Pärnu maavanema ja mereplaneeringu avalikul väljapanekul kirjalikult esitatud vastuväidete esitajate, ärakuulamine. Saavutatud kokkulepped on maavanem kandnud planeeringu seletuskirja ja joonistele.

Mereplaneeringu koostamise käigus arvestamata jäetud vastuväidete osas nõustus riigihalduse minister Pärnu maavanema antud seisukohtadega.

Enno Kaare vastuväite osas oli järelevalve teostaja seisukohal, et mereplaneeringuga ei ole piiratud kohaliku omavalitsuse kooskõlastusõigust, sest selline õigus kohalikul omavalitsusel täna veeseaduse alusel puudub. Järelikult ei piirata automaatselt omavalitsuse kooskõlastusõigust vaid tegemist on ettepanekuga seadusemuudatuseks, mis võiks teatud juhtudel anda kohalikele omavalitsustele kooskõlastusõiguse hoonestusloa menetluses.

MTÜ Liivi Lahe Kalanduskogu vastuväidete osas leidis järelevalve teostaja, et vastavalt KeHJS tellib keskkonnamõju hindamise arendaja, mitte riik. Tegevusloa andja pädevuses on otsustada tegevusloa andmine või jätta see sootuks andmata. Tuulikuparkide puhul on Tehnilise Järelevalve Ameti otsustada, kas keskkonnamõju hindamine on tehtud piisavas mahus ning annab vastused kõigile küsimustele, mida adekvaatse otsuse tegemiseks on vaja. Mereplaneeringus seatud tingimused peavad tuulikuparkide arendamisel olema täidetud. Planeeringulahendus võtab arvesse kõiki olulisi kalandusega seotud asjaolusid, arvestades planeeringu täpsusastet ning määratleb erinevad tegevused ja tingimused, mis peavad olema täidetud enne tegevuse elluviimise lubamist.

MTÜ Eesti Ornitoloogiaühingu vastuväite osas nõustus järelevalve teostaja maavalitsuse seisukohaga, et mereplaneeringu alusel tuulikuparke ehitada ei saa. Planeeringus on määratud tuuleenergeetika võimalik arenduspiirkond, kus alles täpsemate uuringute tulemusena saab otsustada tuulikuparkide asukohad ja nende rajamise tingimused.

Tahkuranna Vallavalitsuse vastuväite kohta leidis järelevalve teostaja, et kaablite kavandamisel tuleb lähtuda mereplaneeringus määratletud põhimõtetest, sh tuulikuparkide rajamiseks hoonestuslubade väljastamisel ja kaablite asukohtade määramisel.

Maavanem esitas 22.02.2017 parandatud ja täiendatud mereplaneeringu ülevaatamiseks ning heakskiidu saamiseks riigihalduse ministrile ning kinnitas, et järelevalve teostaja nõuetega on arvestatud. Rahandusministeeriumi kirjaga 28.03.2017 nr 15-2/07275-7-1 kiitis riigihalduse minister Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu heaks ja tegi ettepaneku selle kehtestamiseks.

Mereplaneeringu kehtestamise põhjendused on lisaks toodud Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu seletuskirjas ja joonistel, mis on korralduse lahutamatud lisad.

Lähtuvalt eeltoodust ning ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse (RT I, 23.03.2015, 3) § 1 lg-st 1 ja planeerimisseaduse (RT I, 13.03.2014, 97) § 24 lg-st 2, § 23 lg-st 6, § 25 lg-te 2 ja 3 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 44 lg 1 ja 2 alusel:

1. Kehtestan Pärnu maakonnaga piirneva mereala maakonnaplaneeringu lisatud kujul.

2. Kehtestatud mereplaneeringuga on võimalik tutvuda Pärnu Maavalitsuses aadressil Akadeemia tn 2 Pärnus ja Pärnu Maavalitsuse veebilehel: <http://parnu.maavalitsus.ee/>.

3. Teha käesolev korraldus koos mereplaneeringuga teatavaks Kihnu Vallavalitsusele, Varbla Vallavalitsusele, Tõstamaa Vallavalitsusele, Audru Vallavalitsusele, Tahkuranna Vallavalitsusele, Häädemeeste Vallavalitsusele, Pärnu Linnavalitsusele, Rahandusministeeriumile ja Maa-Ametile ühe kuu jooksul korralduse allakirjutamise päevast arvates.

4. Pärnu Maavalitsuse arengu- ja planeeringuosakonna planeeringute talitusel avaldada teade planeeringu kehtestamise kohta Pärnu Maavalitsuse veebilehel ja ajalehes Pärnu Postimees ühe kuu jooksul korralduse allakirjutamise päevast arvates.

5. Teade planeeringu kehtestamisest saata kõikidele Pärnumaa kohalikele omavalitsustele, Lääne Maavalitsusele, Saare Maavalitsusele, Hiiu Maavalitsusele, Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Maaeluministeeriumile, Keskkonnaameti Lääne regioonile, Muinsuskaitseametile, Terviseameti Lääne talitusele, Maanteeameti Lääne Regioonile, Tehnilise Järelevalve Ametile, Lennuametile, Veeteede Ametile, Politsei- ja Piirivalveametile, Päästeameti Lääne päästekeskusele ja Eesti Keskkonnaühenduste Kojale.

6. Korralduse vaidlustamiseks on igal isikul, kes leiab, et otsus on vastuolus seaduse või muu õigusaktiga või korraldusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, õigus ühe kuu jooksul, arvates päevast, millal isik sai teada või pidi teada saama planeeringu kehtestamisest, esitada kaebus Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras või vaie Pärnu Maavalitsusele haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kalev Kaljuste